

REDACTIA

Arad, strada Anlich Nr. 1

ABONAMENTUL

Pentru Austro-Ungaria :
pe un an 20 cor. pe 1/2
an 10 cor.; pe 1/4 de an
5 cor.; pe 1 luna 2 cor.

Tril de Duminecă pe an
— 4 coroane. —

Pentru România și
trănitare pe an:
40 franci.

Manuscript nu se napoiază

TRIBUNA POPORULUI

ADMINISTRAȚIA:

Arad, strada Anlich Nr. 1

INSERTIUNILE:

de nu și garmond: prima
dată 14 bani; a doua oară
12 bani; a treia oară 8 b.,
de fiecare publicațiune.

Atât abonamentele cât și
insertiunile sunt a se plăti
înainte în Arad.

Serisori nefrancate nu se
primesc.

Proselitism.

Proselitismul, lupta pusă pe teren confesional, este azi cea mai mare crimă națională. Avem noi Români destule nevoi și mizerii, de cât să ne mai rămână vreme și forță pentru propagandă religioasă. Rămână fiecare în legea în care s'a născut și nu cere a tulbura pacea dintre frați.

Și totuși, în sinul națiunii române se găsește fanatici cari pun convingerile sau poate interesele confesionale deasupra celor naționale. Astfel, să ne aducem numai aminte de răspunsul ce a dat canonicul Lauran din Oradia la o adresă prea caldă prin care consistorul din Arad făcea apel către capitolul din Oradia ca școlile confesionale să le susținem în comun. Fanaticul papistaș zicea consistorului gr. oriental că se nu mai umble cu merepene, ci pur și simplu să treacă cu toți credincioșii la catolicism!

Se pare însă că Lauran nu este singurul fanatic smintit, ci mai sunt și alții. Astfel în numărul festiv dela 18 c. al „Unirea” citim următoarele:

„In cel ce se țin de credință, avem să conștientăm biserica Romei, catedrala S. Petru. Știu, că pe acea peșteră a edificat Christos biserica sa. Ear cel ce nu sunt în unire cu această biserică, perii vor în valurile rătăcirii, ca și cel ce nu au fost în barca lui Noe, pe timpul diluviului.

Blaj, 16 Sept. 1900.

Dr. I. Rațiu
canonic metrop.

Tot în acest număr festiv mai citim, din peana canonicului dr. V. Szmigelski, următoarele:

„Nerugă în sfânta liturgie zilnic „pentru unirea tuturor”. Cerem dela Dumnezeu „unirea credinței”. Dară atâtă nu e de ajuns, ci în totdeauna să ne aducem aminte de cuvintele: „Ora et labora”. Să nu ne temem de învinuirea, că deprindem proselitismul, — prinderea de proseliți ni e poruncită, — poruncit o cuvântul Mântuitorului și exemplul Apostolilor.

„Suntem deci datorți, să deprindem proselitism pentru adevărul creștin, care e numai unul Dară în lucrul acesta să ne ferim a folosi arme lămurite și să folosim numai armele adevărului și darului lui Christos.

„In special biserica noastră românească își are în privința aceasta misiunea sa specială. În împlinirea misiunii acesteia avem să cercăm a delătura cu arma dragostii în războiul cel dintâiu pedecile acelea, cari numai par a se împotrivi unirii credinței și se folosesc numai ca pretexturi spre a susține între Români desbinarea credinței. Avem să arătăm, că diferențele, ce există între biserică apuseană și cea răsăriteană, sunt în partea cea mai mare numai la părere.

Cum li-a venit să scrie astfel de lucruri chiar într'un număr festiv al foilor bisericesti, nu cercetăm. Trebuie să constatăm însă tonul agresiv și

tendința primejdioasă ce atât de clar se recăpătește din ambele articole.

După părerea dlui canonic Rațiu, cine nu e unit cu Roma, va peri ca un necurat. Ear' dl Szmigelsky merge și mai departe: propagă, ca o înaltă poruncă, proselitismul, și în restul articolului merge până și la chestii dogmatice, voește să cumpănă pe Români să-și schimbe felul cum își fac cruce.

Nu voim să dăm acestor triste arătări importanța pe care nu o au. În sfârșit, poate crede canonicul Rațiu ce-o pofă despre purgatoriu, Români ortodoxi n'au să se sperie! Tot așa: știm cămpeni forța dlui Szmigelsky, care ori cât se va poticni să-și abată pe Români în apele catolicismului, nu va reuși.

Din fericire, deodată cu venirea în Blaj a unor streini de sângele românesc, nu s'a corupt și spiritul național care a dat în trecut atâtă strălucire metropolei de pe Târnave.

Am lipsi însă datoriei noastre de publiciști conștințioși, dacă n'am înregistrat și n'am condamnat după cum merită sforșarea acestor pigmei confesionali, cari ori sunt în neștierea lucrurilor ce scriu, ori își închipue că își împletesc aureolă în jurul capului lor sēc când propagă lupta religioasă între frați și în mod destul de evident aduc injurii majorității covârșitoare a neamului românesc, căci Români uniți cu Roma sunt numai o infimă minoritate în sinul nației românești. . . Aceasta să nu o uite pe nici un moment suslăudații reverendissimi de la Blaj!

Înțelegem omagii sfintei uniri, cum face bună-oară canonicul Dr. A. Bunea. Înțelegem a se scoate în relief meritele ce și-le-au câștigat frații uniți cu Roma, cum se arată chiar din șirele dlui Slavici, pe cari „Unirea” le reproduce. Înțelegem și subscriem lauda cea mai caldă misiunii culturale și naționale a Blajului. . . De aici însă și până la agresiunea îmbetrănitului canonic și a celui mai tiner canonic din Blaj, este o distanță asupra căreia cu regret atragem atenția bunilor români.

De catolicism ne arde nouă acum? N'a fost și nu este oare destulă bătaie de D-zeu între Români, ci să ne aruncăm acum și în luptă confesională? . . . Și cine să ne îndemne la asta? Memorandistul care la Cluj — să scape de temniță — spusese că nu știe ce a făcut „fierbătoarea” sa cu exemplarele din Memorand ce i-se trimisese de la Sibiu și Szmigelsky?

Cine dintre Români buni să aprobe astfel de tendențe? Doar am văzut chiar în „Gazeta”, mai zilele

trecute, cum un bătrân desaproba acțiunea pe care unii dela „Unirea” intenționează să pună toate chestiile confesionale.

N'au înțeles oare nici acum acești unii istoria neamului românesc? Dar Bătrânul li-a făcut în „Gazeta” un curs complet! În fața desnaționalisării puținilor Români din Balcani, desnaționalizare făcută de Greci, din care „Unirea” dela (25 August) făcea capital, Bătrânul din „Gazeta” pune următoarele:

„Mănumea, maile de nobili Valachi din secolul XIII, XIV, XV, XVI și XVIII, puternici și bogați, mai toți au perit, prefăcându-se parte mare în aprigi contrari ai cauzei poporului nostru, și ei au perit toți, făcându-se cei din Banat catolici, zic catolici-papistași, și nu „uniți”, uniune populară și individuală, cu concesiuni rituale-naționale, pe acel timp neexistând, ci catolici, în urma stăruințelor pontificale, conform edictului regelui Ludovic I. dela 1366, și a legilor regelui Sigismund dela 1428; ear cei din Transilvania și Partea, făcându-se uniți Calvinii, alții catolici, toți numai de dragul domitorilor și al domniei peste popor!

„Dovadă eclatantă, că, nu religiozitatea prin sineși, nici cea ortodoxă, nici cea catolică este, care salvează naționalitatea și cultura și existența națională a poporului.

„In Croația, Valachi cei ca merite și privilegiu domnești colosale, au perit ca val de ei, prin catolisarea lor parte cu forța, parte prin înșelăciune, pe la 1640; Biserica și mănăstirea lor din Marcea prefăcută fiind în școală romano-catolică, întocmai cum astăzi șovinismul Maghiar încearcă asemenea scop prin școlile așa numite „comunale” și cele „de stat”.

„In Istria același scop a fost ajuns încă mai înainte, tot prin catolisare; adevărat Români slavisați.

Totuși, nici unui Român cu minte nu i-a venit minte să certe pe vre-un Român gr. catolic că rămâne în legea în care s'a născut și să-l amenințe cu iadul dacă nu trece la ortodocșie. De ce tocmai la Blaj să se găsească doctori în sfânta teologie cari s'arunce între frați tăciunile discordiei confesionale?

Interpelările din parlament se arună deja, cu toate că ne găsim în fața ultimei sesiuni parlamentare, în care guvernul va avea destule alte lucruri de isprăvit. Nu se putea însă să treacă „neluminate” de Kossuthiști o seamă de chestiuni politice dela ordinea zilei.

Kossuth Ferencz va interpela guvernul lui Szell asupra „machinațiunilor și tendinței de expansiune” a Româniilor în Peninsula Balcanică. Iată că fiul capului unei revoluțiuni face pe mentorul „păcii”! Se erigează în paznic al echilibrului european, reprezentantul celor mai desechilibrate tendințe politice din țara noastră. Dorește intervenția Maghiarilor în favorul lui Sarafoff!

Al doilea matador, a cărui interpelare se anunță, e faimosul Barabás Bóla, care va interpela pe ministrul de interne, cerându-i urgenta aplicare a legii numirilor comunelor,

și va fulgera cu „dinamit és puskapor” în verva-i obicinuită, contra Sașilor din Brașov, Bistrița și Sibiu.

Constituirea mercantiliștilor în grupare politică, după-cum aflăm din presa maghiară, este un fapt împlinit. Adunarea dela Mișcolț a fost ocaziunea bine chibzuită de Schlesinger-Sándor Pál, pentru a-și cuceri partizan și nici nu a întrelăsat șeful lui Bánffy de a se folosi de ceea-ce a putut să câștige. Mercantiliștii și-au câștigat destul aderenți, pentru a pute forma, pentru a se constitui într'un partid. Își vor avea organizația lor centrală, cu un comitet central executiv al partidului, de unde vor porni mișcările și se va da direcția.

Stadler și Strossmeyer. Episcopul Croaților și-a găsit în arhiepiscopul din Seraievo un tovarăș tot atât de hult de compatrioți nostri maghiari, ca și dînsul.

Din incidentul unui pelerinagiu la Roma, care va porni la sfârșitul lunii acesteia din Croația, al doilea pelerinagiu în anul acesta, a apărut în organul oficios al arhiepiscopului din Bosnia „Vrhbosna”, un articol semnat de însuși Stadler. În acel articol e glorificat episcopul Strossmeyer, ca părinte și cel mai mare fiu al poporului croat și care nici când în luptele sale n'a ținut seamă de majoritate, sau de minoritate, ci întotdeauna privind spre cel Atotputernic și știut să descopere, prin geniul său, drumul adevărului.

Ziarele maghiare nu pot să și stăpânească furia contra acestor doi prelați, a căror întovărășire le cauzează clipe amare.

Causa patriarhului Brancovic. Foile sârbești anunță, că comisiunea însărcinată cu afacerile congresului sârbesc a terminat deja cercetarea pornită în cauza patriarhului Brancovic, și atât raportul despre cercetarea făcută, cât și raportul referentului în cauza Jagici, le-a trimis guvernului unghuresc. Acum însă guvernul unghuresc, prin ministrul cultelor Wlassics, a ordonat nouă cercetare. Din acest incident, baronul Jivcovic, unul dintre vice-preșidenții congresului, discută în public afacerea autonomiei bisericii sârbești gr. or., afacere, pe care, cum se știe, baronul Bánffy încă o lăsase neresolvată. Baronul Jivcovic învinuște guvernul unghuresc, că acesta în cadrul competenței sale vrea să rezolve o afacere, care aparține exclusiv autonomiei bisericii sârbești.

Alegerile în Austria. Apelul Cehilor tineri către alegători a provocat în partea germană o concentrare de forțe. După-cum se vestește, grupările din stânga germană s'au apropiat mult și e vorba să se mai întărească și prin adesiunea partidului catolic popular, care până acum se atășa de tradițiile dreptei din coaliție.

Causa acestei concentrări este a se căuta în manifestul Cehilor, care a declarat războiu deschis parlamentului central, Reichsrathului. Tendința federalistică a tinerilor cehi nici când nu a izbucnit așa de violent ca de data aceasta, așa că în fața crânce-

nului războiu ce au declarat Reichsratului, e cu putință ca toate elementele germane să se alieze contra lor.

Din România.

Interview cu dl Carp.

Ziarul „Koelnische Zeitung” publică o nouă convorbire cu dl Carp.

Intrebat asupra conflictului, dl Carp a răspuns că guvernul român are altă atitudine decât presa românească. Bulgaria urmărește scopuri nedorite de România, dar totuși discuțiile dintre ambele state n'aveau loc, dacă ramificațiile mișcărei bulgărești, de demult pregătite, nu amenințau ordinea și siguranța personală a României.

Noi urmărim criminalii prinși, iar rezultatele instrucției. Întru cât am descoperit complotul primejdios p'cei balcanice urzit la Sofia, le-am comunicat puterilor interesate la menținerea păcii. Asemenea am dat Bulgăriei ocazia să urmărească pe vinovații sfâșiori pe teritoriul său.

Astfel România și-a îndeplinit datoria și respinge insinuarea că provoacă și caută conflictul.

Dacă Bulgaria are poftă războinică, România n'are motiv s'o imiteze. România nu mobilizează nici un soldat, așteptând liniștită deosevirea lucrurilor.

Întru cât instrucția a dovedit — termină dl Carp — că comitetul primejduește pacea, s'a lăsat puterilor sarcina demersurilor viitoare.

Cât pentru propriul teritoriu. România va ști să-și asigure ordinea și siguranța. Atitudinea Bulgăriei, față de comitetul macedo-bulgar, nu va produce conflict; dacă însă criminalii din Sofia vor rămânea nedepșiți, România va expulsa pe toți bulgarii fără pașaport, iar cei cu pașaport vor fi supravegheați polițieneste.

Revoluția în Bulgaria.

Se face cunoscut din Giurgiu că începând a se pune în aplicare legea dijmelor, în districtele Silistra și Varna populația rurală s'a răsculat.

Treplele dela graniță au fost trimise în locațiile răsculate pentru restabilirea ordinii.

În Ruscuc s'au făcut numeroase și însemnate arestări. S'au descoperit documente doveditoare că opoziția a organizat revoluția în contra guvernului pe tema legii dijmelor.

Procesul estorcărilor.

Guvernul român a cerut la Sofia, ca dl Măru să asiste la instrucția deschisă împotriva bandiților cari au exorcat pe românii de acolo.

La aceasta guvernul bulgar a răspuns că admite propunerea, dacă guvernul român consimte ca agentul Bulgăriei să

controleze instrucția din București, cu privire la crimele comitetului macedo-bulgar.

Victima războinicii din Sofia.

„Neue Freie Presse” publică o foarte însemnată revistă spunând că prima victimă a conflictului româno-bulgar este Naciiovici, care e cea mai marcantă personalitate politică din Bulgaria.

Naciiovici a căzut fiind că susținea rezolvarea pacifică a conflictului, combatând trăgănarea.

Ivanciovici refuzând să pedepsească pe asasinii lui Mihăileanu, Naciiovici a demisionat.

Aceasta dovedește că comitetul macedonean e o putere căreia guvernul nu poate rezista.

Comitetul macedonean a răsturnat și a asasinat pe Stambuloff, a răsturnat pe Stoiloff, care a voit să combată atotputernicia comitetului.

Din străinătate.

Călătoria președintelui Krueger și presa engleză.

Colonelul Baden Powell nu și mai poate ține promisiunea, dată reginei Victoria, de a-i aduce cilindrul lui Krueger; și bravul șef al boerilor nu v'a mai servi de obiect al triumfului proclamat în Regent-Street. În schimb își răsună presa engleză prin fel de fel de injurii la adresa lui Krueger.

Dar există și voci în Anglia, cari condamnă o astfel de purtare josnică și miserabilă a presei. Așa de exemplu scrie moderatul ziar „Sunday Special”: „El a fost cel mai hotărât dintre adversarii noștri și fără el burgherul ar fi capitulat probabil cu multe luni mai înainte. Câți va din contrafăți noștri vorbesc de el ca de un laș, fiindcă a plecat pe când cei lași încă luptă.”

„Aceasta insultă nu e justificată și apoi nici nu e la mărînimie. E din contra extraordinar de ne-bun și naivă.”

Un bărbat care de 10 de ani a fost notoriu pentru curajul său personal, cel ce conjura pe Joubert să nu se retragă dela LaoySmith cel ce a făcut să se oprească boerul fugărit la Poplar Growa, cel ce putu să și bată joc de „pilulele reginei” când o bombă făcu explozie aproape de locul unde stetea, pe când toți cei ce erau pe lângă el fugiră, cel ce și scoase p'ăria, când sosiseră primii prizonieri la Pretoria și admo-nesta pe cetățenii săi să fie moderați în bucuria lor, cel ce, căzând Pretoria, a preferit reședința în districtele de friguri ale lui Veld, decât să părăsească lupta, un atare bărbat nu devine laș peste noapte.

Și tot așa de puțin probabile ceea-ce se zice de el, că el ar fi un hoț murdar și că ar fi luat în fuga sa multe milioane de bani publici pentru a le întrebuița pentru sine. Domnul Krueger e om cu o viață de tot simplă de și iubeste banii. El ar sta poate mai sus în opinia publică, dar ar fi rămas mai

sărac. Dar fără îndoială e o mare diferență dacă un om a fugit cu banii publici, sau dacă el a devenit asemenea avut cu încetul, într'un timp, când alți oameni, cari au început fără nici un p'fenig, au devenit milionari în timpul cel mai scurt posibil. De aceea e mai cuviincios și mai potrivit ca, cât timp contrariul nu va fi absolut probat, să admitem, că Krueger n'a părăsit Transvaalul din simplă frică, și că el în cazul, dacă în adevăr are asupra sa bani publici, voeste să i întrebuițeze pentru promovarea cauzei naționale.

Vorbe și fapte.

Când ziarul lui Bannfy improașcă zilnic în guvernul Széll, că pactează cu naționalitățile, pe de-o parte, iar pe de altă parte, din cercuri conducătoare se încearcă mereu cântecul „legii dreptului și dreptății”, — nu putem să nu constatăm o tendință de schimbare în sistemul de guvernare, o tendință de îmblanzire a moravurilor politice din țeara noastră, fără însă ca să putem prinde o faptică dovadă de schimbarea metodei de guvernare de până aci.

Două sunt momentele pe baza cărora s'ar pute explica această tendință.

Tendința de apropiere poate să provină sau din simpatie, sau din necesitate: sub presiunea forței împregiurării.

Au început compatrioții noștri să îngâne tendința de apropiere din simpatie pentru noi?

Ar fi ridicolă o astfel de presupunere, căci doar zilnic gazetele șoviniste ne atacă și ne insultă, ba chiar oameni cu carte, ca Jancsó Benedek, își arată simpatia față cu vrăjmașul comun atât al elementului românesc cât și al elementului maghiar, față cu Slavii, din simplu motiv că Românii se găsesc într'o situație de superioritate.

La rîndul lor, micii tirani, cari represintă forța polițială și administrativă în țeara noastră, comit zilnic brutalități și fără-de-legi față cu Români — și nici fruntea nu li-se încrețește ighemonilor noștri.

Nu simpatia față cu noi a îndemnat pe Tisza Kálmán de-a „condamna” șovinismul maghiar, ci — după-cum am mai spus-o, falimentul spre care duce țeara practica guvernării de până aci. Forța împregiurării, necesitatea a dus pe guvernării noștri ca în toate

ocasiunile să vorbească despre chestia de naționalități. A căzut în desvătăre iluzia îngâmfării de altă dată. „Nu există chestiune de naționalități!” Și chestia de naționalități e recunoscută de o chestiune vitală pentru țeara noastră, de înșiși bărbierii ei.

Importanța noastră cu atât mai mult va crește și cu atât mai nelăăturabil vom fi din viața de stat a patriei noastre, cu cât mai puternic vom rezista față cu silniciile celor ce-și ved apunând steaua norocoasă și rîndul faptelor.

ȘOAPTE

Flori...

Dă-mi flori, iubito, numai flori. Și îți voi da flori multe din grădinița iubirii.

În calea noastră numai flori să prindăm, căci viața acum ne este o sărbătoare mare.

În casa noastră numai flori să fie, și mirosul lor blând să ne respete și gândul nostru să zboare departe, pe câmpiile împodobite cu miș de floricele.

Iar patul nostru să-l încingem cu ghiozdan de rose și deasupra-i să așezăm un ceriu de nu mă uita, ca visurile noastre să fie frumoase și nevinovate ca și plăcerile florilor.

Adevărat, că și în flori se poate ascunde un vermes, dar în inima noastră se poate fi rășă vre o bănuială. Dar astăzi jurăm morții vermicilor și bănuielilor, căci acum e timpul florilor nepângărite!

Deci flori, numai flori, să le stringem în brațe, să le sărutăm, să ne jucăm cu ele și să ne jucăm în ele... Ce ne pasă? E dur să mori între flori!...

Știi la ce mă gândesc, iubito! La frumoasa Ana din legendă, pe care meșterul Nicule a îngropat-o de viie, ca deasupra ei să poată zidi mănăstirea mândră dela Arpa.

Eată, astfel în gîrul tău și eu călătoresc pe un mare zid de flori, numai de flori zid „pân' la gleznișoare, pân' la costiveș pân' la buzișoare, pân' la ochișori”... ca deasupra ta să înălța o frumoasă mănăstire de flori, mănăstirea iubirii noastre, — o vadă mândră despre toată sfințenia simțurilor noastre să ne stăpînesc.

Flori, numai flori, florile dalbe...

(Sinaia)

F. a.

CĂLUGĂRIȚA.

— Schiță. —
(Continuare.)

Contele făcu un compliment ș'apoi îndreptându-și pașii spre ușă, o mai întrebă:

— De câte ori ai de cuget a mai cânta în Milano?

— De două ori!

— Ș'apoi?

— Incolo, nimic sigur!

„Făcându-și din nou reverințele sale, părăsi odaia.

Cântăreața își rechemă pe tatăl său și-i comunică cele petrecute. Cu un suris fin acesta o netezi pe față și-i zise:

— Sper, că nu mă va surprinde, când scena aceasta se va mai repeta; chiar și principi îți vor cere mâna, îndată ce vei ajunge în lume. Contele acesta nu mi-se împare; — cum poate cere el mâna cuiva, câtă vreme nici nu i-a făcut cunoștința.

— Desigur, mă iubeste mult, — răspunse ea încet și cam genată.

Tatăl ei zîmbi din nou:

— Crede-mă, dragă, că cel puțin o duzină de tineri mai sunt înamorați de tine!

Două zile mai târziu cântăreața p'și din nou pe scenă. Prețul biletelor de intrare ajunse a fi întreit și cu toate acestea sala era totdeauna tixită de lume.

După fiecare producție publicul nemai putend aplauda de imbulzeală, erupea în strigăte frenetice și prelungite, încât regisorul numai cu greu putea restabili liniștea cerută.

Cu succesul dimpreună creștea și încrederea în sine a cântăreței. Astăzi chiar s'a ajuns culmea. De la sfîrșitul actului prim, p'ășiră și coriștii pe scenă, cari, deși erau mulți, când solista își înălța vocea ei plină și puternică, îi învinse pe toți.

Deodată se ivi printre culise o flacăra vioasă: „foc, foc!” răsuna din toate părțile. Coriștii se reped spre fundul scenei, orchestra își aruncă instrumentele și o iasu la fugă. Publicul spăriat strigă după ajutor, apoi se imbulzește spre ușă, producend astfel o confuzie și o panică grozavă.

Eroina se-și însă nu-și perdă cumpătul, ci rămase liniștită pe scenă așteptând pe tatăl ei, ca să o conducă afară. Ea însă nu mai sosia. Se vede că valul celor ce căsuta scăpare l'a dus cu sine. Aruncând o privire spre locul unde a erupt focul, zări pe pompieri în deplină lor activitate, apoi căută scăpare spre partea opusă, dar

înzădar, căci și din partea aceea o amenința pericolul. Însăpimentată de para focului, voeste să se retragă într'altă parte, însă vai — nu mai era scăpare, căci întreaga scenă era acum în flăcări.

Sărmana! Se credea deja perdută, — puterile o părăsesc, cade în ganunchi, își ridică brațele spre cer și rostește o rugăciune către maica sfântă, cerend să facă cu ea o minune. Ceea-ce a promis în rugăciunea ei, n'a pătruns la urechile nimănui.

Un nor greu de fum o împresoară, — perzându-și conștiința ea cade la pământ.

Ea nu simți, când trupul ei gingaș fu ridicat din mijlocul pericolului și dus, de două brațe puternice, la un loc sigur.

Într'un târziu se deșteaptă din leșin. La adierea răcoaroasă a vîntulețului de seară, dar mai virtos la șgomotul a miș de voci, ea se văzu răzimată de o ușă încaiată. Lângă ea sta un oficer.

Era contele care-i ceruse mâna.

El o întrebă, dacă e în stare a merge și dacă în lipsă de trăsuri, la cari omul în o asemenea învâlmășală nu se mai poate cugeta, îi permite să o conducă până la hotelul, în care își are locuința.

Ridicându-se, primi brațul contelui și cu pași domoli se îndreptară spre hotel.

Pe drum ea îi rugă să-i istorisească, cum și în ce mod i-a succed să o scape din brațele morții. Căci el a mîntuit-o.

În puține cuvinte, oficerul îi povesti totul. La hotel aflară pe bunul ei părinte mîhnit și neconsolat.

Într'aceea oficerul se retrase și dispără.

Pe scena tearală ajunseră acum mîiestrii. Norocul că era mai mare spaimă decât paguba. Nici nu trecu mult și reparaturile se finiră.

În dimineața următoare Simona se deșteptase dintr'un somn adînc, dar creator. Cu toate că era silnică și ea scurtă la vorbe, totuși ea nu întări și a liniști pe îngrijeații ei părinți, asigurându-i că nenorocirea a trecut, fără-ca să fi lăsat urme după sine, iar vocea-i încă îi suferit nimica.

Publicul era îngrijorat de starea mîntăii idolului său. Toate vizitele ce se făcură, fără, la dorința ei, răspunse, excepționând p'aceea a contelui, care din contul era așteptat cu dor.

El fu primit îndată ce se anunță.

(Va urma.)

Apponyi și naționalitățile.

A răsunat și a doua „dare de război“, atât de „mult“ așteptată.

Duminecă, înainte de amiază, cele Apponyi Albert și-a rostit și al darea de seamă înaintea alegătorilor din Jászberény.

Comparată cu expunerile lui Tisza în anul la Oradea-Mare, vorbirea lui Apponyi, fără îndoială, e mai puțină, mai mult cuprinzătoare și mai bogată în expunerile sale asupra chestiei sovietice maghiare, dar în ce privește chestia naționalităților, celebrul orator a spus atât, că n'a spus nimic. A turnat fraze sforăitoare, în care aburii dispăreau cu totul și cel ce vorbea dorit să afle ceva și de la Apponyi despre o chestie atât de importantă în viața statului, nu s'a spus nimic.

În scurt resumat, vorbirea lungă a lui Apponyi se cuprinde în următoarele:

Dorințele lui în cazul unei revizii din punct de vedere al dreptului public sunt: să se deplindă validitatea a independenței maghiare; abandonarea cu desăvârșire a tuturor legăturilor mai înguste; înlocuirea tuturor rămășițelor din vechia constituție a vieții de la Curte față de „naționalități“; recunoașterea deplină a individualității naționale maghiare la instituțiile statului monarhic.

În direcțiunea aceasta — zice el — trebuie să se facă toate încercările și în această direcție trebuie să fie condusă guvernarea țării, și dacă lucrarea aceasta n'ar avea succes, atunci — zice — „asta ar avea urmări politice foarte serioase, dinaintea cărora nu m'aș putea da în lături“.

Tot atât de „hotărâte“ sunt și pretențiile lui Apponyi la privința consolidării țării.

Acetee ar fi:

Datoria de onoare a politicii liberale este asigurarea garanțiilor pentru libertatea politică și personală; întărirea viitorului național se poate ajunge numai prin extinderea și asigurarea drepturilor; firul întrerupt al marii tradiții din transformarea 48-istă din țară să fie reluat; cel mai de căpetenie postulat: puritatea mijloacelor în lupta politică și îndepărtarea neacceptată a reprezentării în țară a națiunii maghiare; transformarea spiritului de guvernare nu numai în centru, ci și în toată periferia vieții publice.

Ear' la aceasta își adaugă apoi propoziții cuvinte de sancționare: Activitatea guvernării nu poate să se obosească în înlocuirea de stări pacifice parlamentare sau în realizarea numai a unor măsuri salutare și reforme trebuitoare, ci trebuie a se rea-rea în direcțiunea neperitoare în întreaga viață publică spre idealuri mai nobile. Chiar și aparența nevigilenței și a șovăirii ar face imposibilă menținerea acestei situații.

Apponyi, va să zică, dacă programul său se realizează, — este gata să părăsească orice partidul guvernului și să pășească în nou în opoziție.

În ce privește chestia naționalităților, cele Apponyi a ținut să se rostască astfel:

Națiunea, care sub scutul unor instituții și a unei guvernări drepte își deservită și-și unifică toate puterile sântoase, care e tot atât de consolidată în apărarea independenței de stat, în apărarea tuturor elementelor, care constituie averea morală a statului, cât și de prudentă e în recunoașterea postulatelor sale politice, — aceea națiune, care cu asemenea conștiință își asigură soarta proprie și-și eluptă o unitate continuu crescândă în familia popoarelor europene: această suverană națiune maghiară în cercul puterii sale atractive va

ține și pe cetățenii nemaghiari. Oh, eu bine știu, că pătătoasă agitație națională are astfel de manifestări, și — ceea-ce e mai important — astfel de pregătiri, în contra cărora nu poate să pauzeze lupta directă și rigoarea necrutătoare nu poate să desarmeze. Știu, că garantarea unității naționale de-a dreptul prelinde măsurile îndreptate spre acest scop, dar știu și aceea, că toate acestea sunt o muncă zadarnică fără de acea putere morală, care-o asigură prestigiul național, scutit în toate direcțiile, și funcționarea neacceptată a instituțiilor statului, autoritatea dreptului și a dreptății. Sentimentul propriu nu poate fi înlocuit cu abur, sau puterea cu silnicia. Dacă vrem, ca fiecare să cinstească și să iubescă patria aceasta, atunci s'o facem una, care dictează stimă și iubire“.

A mai vorbit contele orator și despre frecările confesionale, cum și despre luptele economice de interes particular, pe care dinșul le osândește și-și va pune toate puterile pentru combaterea și sistarea lor.

Noutăți

Arad, 25 Septembrie n. 1900.

Liceul de stat din Arad e acum pe deplin restaurat. Toate lucrările de renovare atât interioare, cât și pe dinafară sunt terminate, așa, că cu finea lunii curente (28, 29 și 30 Septembrie) înscrierile se vor face atât la gimnasiu, cât și la școala reală.

Convocare. În înțelesul ordinațiunii Ven. Consistoriu gr. or. român din Arad Nr. 6641/900 convocă adunarea constituantă a reuniunii învățătorilor dela școlile populare confesionale gr. or. române din protopopiatele Timișoara, Comloșul-mare, Belint și Lipova pe Duminecă, 7 Octombrie a. c. st. n. după amiază, la 2 ore în Timișoara-Fabric în școala română de băieți.

Obiectele adunării: Stabilirea statutelor și constituirea provisorie a reuniunii. Timișoara, 23 Septembrie, 1900. Emanuil Ungurianu, comisar consistorial.

Logodnă. Miși Victoria Chereșteș și Dr. Victor Onișor logodiți.

Geografia comitatului Arad. Cei care doresc a procura dela administrațiunea ziarului nostru „Geografia comitatului Arad“, de învățătorul Damaschin Medre — cel mai nou manual de geografie, aprobat de Ven. Consistor pentru clasele III și IV ale școlilor noastre populare, — să binevoiască, pe lângă prețul de 35 cr. al unui exemplar, a trimite și porto postal, căci altcum nu suntem în stare a efectui comenzile.

Dueluri. Sâmbăta trecută a fost un duel sângeros între avocatul Dr. Kelemen Samu din Sătmăr, apărătorul fratricidului Papp Béla, și între Markovics Elemér, notar la tribunalul de-acolo. Condițiile au fost: pistol, cu trei descărcături, ear' la cas de nerăzire, sabie. Scăpând teaferi dela pistol, duelul s'a continuat cu sabia, din care Markovics s'a ales cu o rană foarte gravă.

Oameni bestii. Nu de mult un nenorocit om, anume Tichy Mihály fusese adus ca nebun la spitalul din Giula, în despărțență de bolnavilor de creier. Ingrijitorii lui erau Răcz János și Vass László, care aveau mult și greu lucru cu nenorocitul, mai ales când îl veniau momentele mai grave ale boalei. Totdeauna însă „ingrijitorii“ lui se ajutau astfel, că în modul cel mai neuman îl băteau, îl trântiau la pământ și îl dripiu în picioare. Nenorocitul sbiera, răcnia ca o fiară și în urmă gema înecat de durerile cumplite, ce le îndura în urma maltrărilor bestiale. Și asta așa a mers zile de-a rândul, până când medicul odată i-a ve-

nit lucrul suspect și intrând în celula nenorocitului, a văzut cu ochii tiranisările groaznice, ce le îndeplineau asupra lui „ingrijitorii“. Întreg corpul bolnavului era numai vântăi. S'a pornit cercetare în contra lor, dar în scurt timp nenorocitul om a murit. Cercetarea a constatat, că moartea a provenit în urma brutalităților. S'a ordonat exhumarea cadavrului și s'a adevărit, că bietul om, în adevăr, a căzut victima tiraniilor celor mai bestiale, săvârșite de cei doi ingrijitori dela spital, contra cărora s'a pornit acum cercetarea criminală.

Avis. Participanților la congresul învățătorilor din diecesa Caransebeșului li-se anunță spre orientare următoarele: 1. Pentru înlesnirea încastrărilor, oaspeții sunt rugați a sosi la Oravița, în cât se poate, Sâmbăta la 16/29 a curentei cu trenul de 11 ore a. m. 2. Participanții sunt rugați și pe această cale, a se anunța din bună vreme — cel mult până la 28. c. n. — la banchet, excursiune la Anina etc. și la cortel gratuit. Anunțările trecute peste acest termen nu se mai pot lua în considerare. 3. La concertul și petrecerea cu dans On. public român este rugat a nu mai reflecta la invitări speciale. Programul acestor petreceri se va publica prin ziare și se va distribui și seara la cassă. 4. Informațiuni speciale se dau și la biroul permanent instituit de comitetul arangiator în localul școlii rom. din Oravița-montană Sâmbăta, în ziua sosirii, dela orele 8 dim. până la 8 seara.

Comitetul local.

Grațieri politici în Serbia. Este dar fapt împlinit. Cu ziua de ieri, 24 l. c. n., temnițele sârbești rămân goale de robii condamnați din cauza „atentatului“ la viața lui Milan. Fiind ziua natală a reginei Draga Mașin, regele Alexandru a liberat pe toți osândiții, afară de Knezevici. Intre cei grațiați sunt și: Vlaico Nicolici, colonel și fost atașat militar la Petersburg; protopopul Giurici și advocații Jivcovi și Catifevici, care toți fuseseră osândiți la 20 ani de robie.

Alfonz Martinez Campos, unul din cei mai distinși bărbați de stat ai Spaniei, a răposat Duminecă în Madrid, în vârstă de 67 ani. Decedatul a avut mare rol în istoria mai nouă a Spaniei. Ca soldat și ca bărbat de stat s'a distins deopotrivă. A ajuns la cea mai înaltă dignitate militară, a fost ministru-president, president al senatului, și ca politician, dacă se afla în opoziție, era cel mai temut adversar ori-cărui guvern. A avut o popularitate mare și prin moartea lui Spaniolii perd pe unul din cei mai însemnați bărbați ai patriei lor.

Un nebun asasin. Se telegrafează din Milano, că un anume Giuseppe Magliano, servitorul museului de anticități de-acolo, în acces de nebunie a împușcat pe directorul acestui muzeu, Guidi Scifoni, apoi a început să sdrobească tot ce găsea în cale. Intre altele a sfârșit în bucățele și scheletul lui Francon, care singur avea e valoare de jumătate milion. Nebunul asasin abia numai cu mare greutate a putut fi legat.

Din Istoria Banatului Severin. Severinul sub stăpânirea principilor ardeleni până la predarea cetăților Caransebeș și Lușaj în mâinile Turcilor. 1526—1658 de P. Drăgălină, a apărut în editura „Bibliotecii Noastre“ din Caransebeș, sub Nr. 34—37, un volum de 117 pagini, și se vinde cu prețul de 56 cruceri (1 leu 40 bani).

Acest volum formează partea a doua din interesantul studiu istoric al d. lui P. Drăgălină, din care partea întâi a apărut tot în editura „B. N.“ sub Nr. 23—26.

Atragem atențiunea doctozilor de a cunoaște trecutul neamului nostru din părțile bănățene asupra studiilor d-lui Drăgă-

lină, pe cât de interesante, pe atât de ușor de câștigat, dat fiind prețul infim, cu care „Biblioteca Noastră“ de sub direcția d-lui E. Hodoș le ofere publicului.

Declarație. Din Hațeg primim următoarea telegramă:

Declarație de minciună infamă și calomnie ordinară întreg răspunsul învățătorului Sanzian, apărut în numărul de Duminecă. — Dr. G. Suciu.

Di învățător Sanzian, nu ne îndoim, va lămurii afacerea, care de altfel nu în foaia noastră s'a început să fie discutată, ci în „Tribuna“.

Somn lung. Din Ploiești se scrie, că femeia Stanca C. Dumitrescu a fost găsită dormind acum cinci zile în grădina Grăvița. Ea a fost transportată la un spital, fără să se fi deșteptat și acolo își continuă somnul deja de șase zile, fără să poată fi deșteptată.

Ultime știri.

Pace nu va fi în China!

„Daily Express“ primește o depeșă din Shanghai, în care se spune, că Li-Hung-Chiang ar fi trimis o circulară autorităților chinezești, că extradarea lui Tuan nu se poate admite. Pacea deci este deschisă. China va rezista până la sfârșitul lumii întregi. Prințul Tuan a fost numit de cap al consiliului de stat; aceasta dovedește inclinarea războinică a sentimentului public din China. Comandant al armatei chineze, în locul lui Junglu, a fost numit Cvang-Su. Cvang-Su a declarat, că va opune cea mai mare rezistență față cu Waldersee. Se vede, că veduva împărăteasă este cu totul sub influența principelui Tuan.

Peking, 24 Septembrie. Un oficer anume Anej a mărturisit, că el a ucis pe ambasadorul german Ketteler la porunca unui prinț chinez. Numele acestuia însă nu vrea să-l spună.

Posta Redacției.

G. J. în Oravița: N'a fost nici o răutate ori rea-voință la mijloc, ci pur și simplu s'a făcut economie de loc. În chestiile D. V. tot deauna cu plăcere suntem la dispoziție.

I. F. Oradea-Mare. Adresează-te d-lui P. Truția, avocat, Arad. El este directorul Asociațiunii.

P. D. în Boroș Ineu. Sunt multe altele, care s'au trimis mai înainte. Fiți cu răbdare până vă vine rindul.

ECONOMIE.

Cereale (bucate).

De aci încolo prețurile pe piețe se scotesc în coroane și după 50 chilograme, ear' nu ca și până acum, după maza metrică (100 chilograme).

Prețurile dela 24 Septembrie din Arad:

Grâul cel mai bun . . . cor.	7.12—7.30.
Cucuruz	5.25—5.45.
Săcară	5.06—5.08.
Orz	5.50—5.60.
Ovăș	4.60—4.80.

Prețurile dela 24 Septembrie din Budapesta

Grâu în Octombrie . . . cor.	7.67—7.68
Săcară	6.17—6.19
Ovăș	5.35—5.37
Cucuruz pe August	6.17—6.19

Cursul pieții din Arad.

Hărțile-monetă română Cump. n. 9-48 vând	9.52
Lire turcești	—
Imperial (15 R. sur)	18.90 . 19.—
Ruble rusești 100 k	126.— . 12.—
Galbeni	5.58 . 5.63
Napoleon-d'or	9.48 . 9.55
100 Marce germane	58.50 . 58.95
Livre sterline	11.90 . 12.50

Editor: Aurel Popovici Barelanu.
Red. respuns: Ioan Russu Șirianu.

In atențiunea domnilor învățători români. Aducem la cunoștința domnilor învățători de la școlile populare, că a eșit de sub tipar Geografia comitatului Arad, de învățătorul Damaschin Medre, — ca manual cu mai multe cărți geografice. întocmit pentru clasele III. IV. ale școlilor populare, și aprobate de Ven. Consistor aradan.

Se poate procura de la Administrațiunea „Tribunei Poporului“ din Arad. Prețul 35 cr. plus 5 cr. porto postal.

Tipografia
„Tribuna Poporului“
arangiata fiind cu material nou
primește spre executare:

Tipărituri de bancă,	Cărți, Broșuri,	Ori-ce tipărituri.
Invitări la nuntă,	Anunțuri fu- nebrale, etc.	

**Cele mai
moderate prețuri!!**

Fondat 1840.

Fondat 1840.

STEINITZER N.

Prăvălie de materii de văpsit, zugrăvit și de lacuri, exclusiv.
Arad, piața Andrassy Nr. 3.

Lack de cea mai bună calitate pentru padiment și lack cu
luciu pentru parchet.

Vapsea	Terpentin	Șerlack
Firnais	Ulei de in	Fournir
Brunolin	Carbolineu	Lațuri
	Cleiu	

Toate necesariile pentru tâmplărie. Pansule. Măcele pentru pereți.
Depozit bogat de materialuri de specialitate. Comanda din provincie se execută
punctual.

489 7-10

Numărul telefonului 10.

Alexandru Hoffmann

prăvălie de efecte de modă

la „Rândunică.“

Palatul teatrului.

Cel mai bogat asortiment cu prețuri foarte mici,
efecte diverse.

Cravate de dame „Reform“ 25 cr. bucata.

Ciorapi pentru dame, domni și copii, lucrați în închisoare rec-
noscuți de cei mai buni; prețul după registru.

Bluze pentru dame.

Rufărie pentru bărbați, femei și copii, se confecționează după m-
sură, dar sunt și în deposit.

Dantele, dela 5 cr. în sus, briuri și încingătoare dela 38 cr. în sus

N. B. A sosit un nou transport din faimoasele mănuși de ple-
perechea numai 95 cr.

Numărul telefonului 10.

499 5-10

A apărut

**Și se află de vânzare la administrația „Trib. Poporului“
următoarele opuri:**

	coroana	fleri
1.) „Geografia Comitatului Arad“, pentru clasa a III-a școlilor populare, de Damaschin Medre, învățător; aprobat de Ven. Consistor ilustrată cu cărți geografice — — — — —	—	70 „
1.) „Amicul Poporului“ — de Titus Vuculescu, pretor. Indreptar practic în cauze administrative. Prețul — — — — —	—	1.— „
2.) „Lupta pentru drept de Dr. Rudolf Ihering traducere de T. V. Păcățean, — — — — —	—	2.— „
3.) „Judecătorile cu jurații“ — de Teodor V. Păcățeanu, — — — — —	—	80 „
4.) „Libertatea“ — de Ioan Stuart Mill, tradusă de T. V. Păcățeanu, — — — — —	—	2.— „
5.) „Principiile politicii“, după Dr. T de Holtzendorf, de T. Păcățeanu — — — — —	—	4.— „
6.) „Caractere morale“ — exemple și sentințe culese din istoriile și literaturile popoarelor vechi și moderne, de Ioan Popea, profesor în Brașov. — — — — —	—	2,50 „
7.) „Războiul pentru neatârnată“ și „Povestea unei coroane de oțel“ ambele de George Coșbuc. Prețul Războiului — — — — —	—	1,20 „
	—	1,60 „
8.) „Din vremuri apuse“ — de Iudita Secula născ. Truția — — — — —	—	1.— „
9.) „Vieritul“ — de Petru Vancu, — — — — —	—	1.— „
10.) „Teoria Dramei“ — de Dr. Iosif Blaga. — — — — —	—	3,60 „
11.) „Juvenilia“ — de Sextil Pușcariu. — — — — —	—	1,60 „
12.) „Cuvântări bisericesti“ — traduse de Ioan Genț. — — — — —	—	5.— „
13.) „Pribeag“ — de Ioan Iosif Sceopul, — — — — —	—	1,50 „
14.) Instrucțiuni populare despre Datorințele și Drepturile purtătorului de dare edate de Vilchelm Niemandz — — — — —	—	1,20 „
15.) „Liturgia Stului Ioan Crisostom“ (pe note) pentru cor mixt pe 4 voci — de Nicolae Ștefu învățător în Arad. Această liturgie conține toate cântările liturgice, ce are să răspundă corul în Dumineci și sărbători. Pe lângă acestea mai conține irmoase, pricisne și un adaus de cântece populare. Toate imnele se pot cânta și numai pe 2-3 voci. Prețul unui exemplar s'a redus la 6 la 5 coroane.	—	—

La comanda și se mai adaugă de fiecare op 10 fleri spese postale.